

ΝΙΚΟΣ ΡΟΛΑΝΔΗΣ

Είχα πει πριν 15 χρόνια πως η Τουρκία είτε θα τρυπήσει είτε θα κτυπήσει!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Φοβάται ότι η Τουρκία από τότε που αποτύχαμε να λύσουμε το Κυπριακό, τα πρώτα χρόνια, μετά την εισβολή, που ήταν πολύ πιο επιβλητική η λύση, βλέπει με μάτι άρπαγα την Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο. Κι αυτό γιατί ξέρει ότι είναι πολύ δύσκολο να πληρώσει τίμημα. Ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Νίκος Ρολάνδης μάς θυμίζει αυτά που λέει εδώ και 15 χρόνια, πως η Τουρκία είτε θα τρυπήσει είτε θα κτυπήσει στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη. Τονίζει πως οι συνεργασίες που κάνουμε ως Κυπριακή Δημοκρατία έχουν τη σημασία τους, αλλά σε περίπτωση πολέμου, να μην περιμένουμε ότι θα έρθει άλλη χώρα να θυσιάσει τα παιδιά της για εμάς.

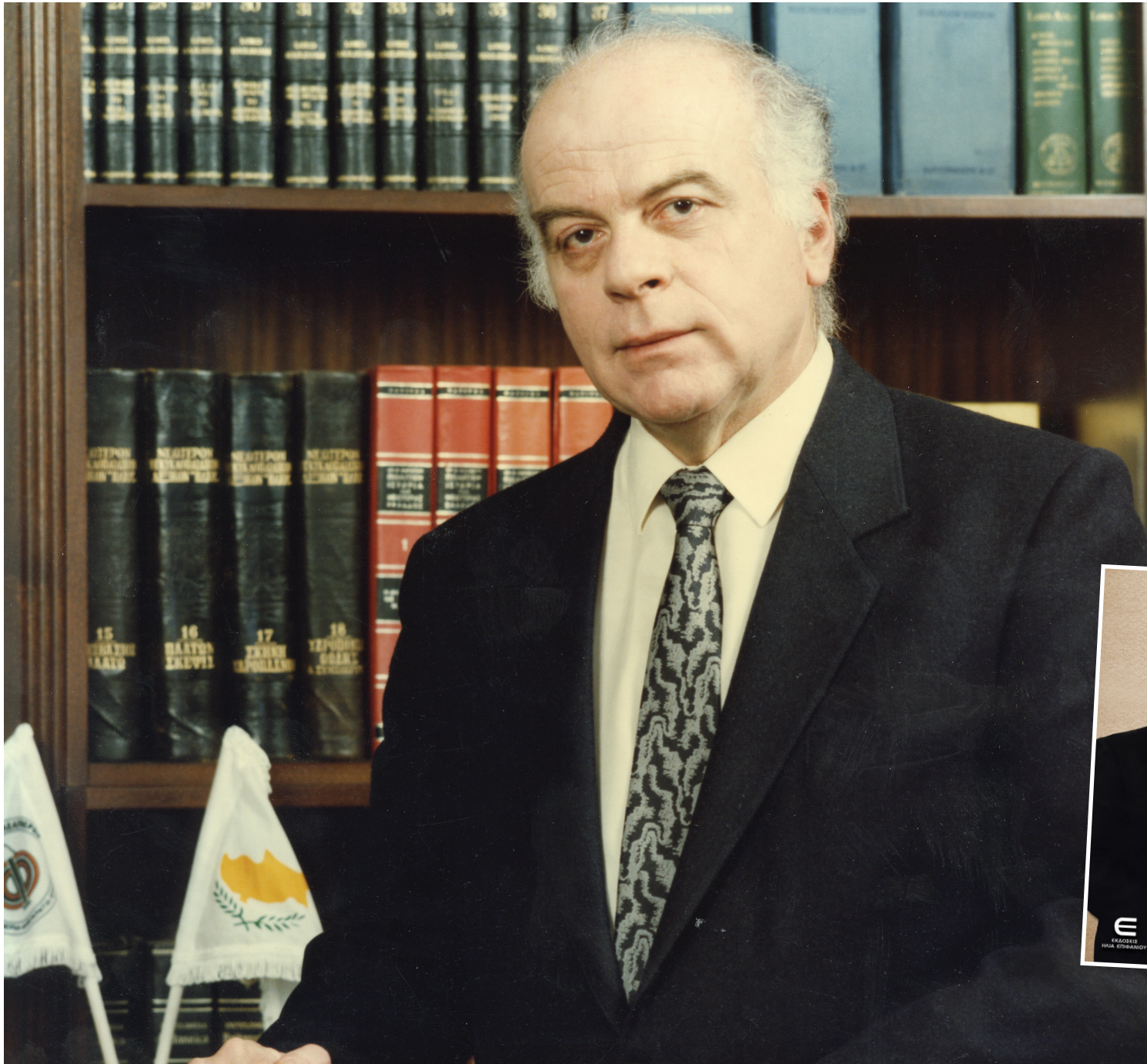
Ξεχάσαμε ακόμα κι εμείς που είμαστε υπό κατοχή ότι η Τουρκία εισέβαλε στην Αφρική στη Συρία και προχωρά και σε άλλες περιοχές...

«Ματίες στην ιστορία και στη ζωή» το τελευταίο σας βιβλίο που μόλις παρουσιάσατε. Το βιβλίο αυτό κατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό τη ζωή μου, γι' αυτό και ο τίτλος. Είμαι 84 χρονών και ένιωσα την ανάγκη να καταγράψω κάποια πράγματα για σκοπούς ιστορικούς, διότι πολλά είναι άγνωστα και αφορούν ηγέτες παγκόσμιας εμβέλειας. Όταν μιλάς για Φιντέλ Κάστρο, Καντάφι, Γιάσερ Αραφάτ, Ιντίρα Γκάντι, Μάργκαρετ Θάτσερ, αυτοί οι άνθρωποι έχουν μια μοναδικότητα. Ειδικά η Ιντίρα Γκάντι άφησε ανεξίτηλα σημάδια στη μνήμη μου.

«Ποιες άλλες προσωπικότητες ξεχωρίζετε;» Δύο πολύ φιλοσοφημένοι άνθρωποι ήταν ο Εμίρης των Εμιράτων Ζέικ Ζάχετ, είχαμε ραντεβού για μισή ώρα και μείναμε μιάμιση, μου είχε μιλήσει για τη ζωή και τα οράματά του. Οπως και ο Πρόεδρος του Ιράν Μοχάμεντ Χαταμί, ο οποίος είχε δουλέψει πάνω στους μεγάλους πολιτισμούς της αρχαιότητας και με παρακάλεσε να του μιλήσω για την Κύπρο και τον αρχαίο πολιτισμό της. Τα Ηνωμένα Έθνη ακολουθώντας τις σκέψεις του είχαν καθορίσει την επόμενη χρονιά ως έτος των μεγάλων πολιτισμών της γης. Αυτοί οι τρεις άνθρωποι μου έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση από τις 160 προσωπικότητες που είχα την ευκαιρία να συναντήσω.

«Πολλά παράξενα και ασυνήθιστα περιλαμβάνονται στο βιβλίο;» Ναι, όπως και η συνάντησή μας με τον Πρόεδρο Ρέιγκαν. Δεν είναι εύκολο να συναντήσεις με Αμερικανούς Προέδρους, κατάφερα τα 5 χρόνια της παρουσίας μου στο υπουργείο Εξωτερικών να συναντήσω δυο Αμερικανούς Προέδρους, τους Κάρτερ και Ρέιγκαν στον Λευκό Οίκο. Επίσης αναφέρομαι στη συνάντησή μου στη Ρουμανία με το ζεύγος Τσαουσεσκου που φοβόντουσαν ότι θα τους δολοφονήσουν. Αλλά και στη διανυκτέρευσή μου στη Βιέννη στο ξενοδοχείο Imperial στη σοσιτα που είχε μείνει ο Χίτλερ το 1938 και στη Βαγδάτη στο διαμέρισμα που σφαγιασθήκε το 1956 ο τελευταίος βασιλιάς του Ιράκ.

«Κάνετε αναφορά και στην επιδίωξή σας να γίνετε Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων

Είμαστε σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση

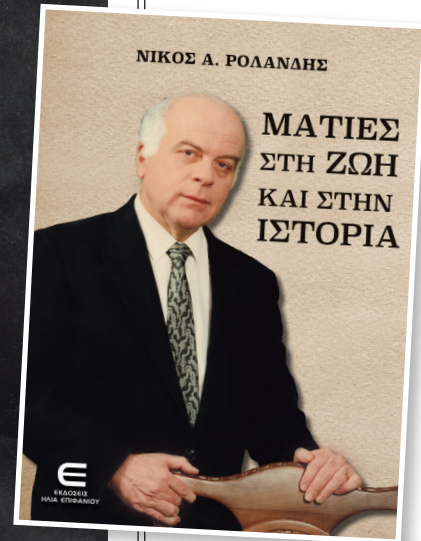
«Σήμερα η Κύπρος είναι κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

«Η Τουρκία χρησιμοποιεί δυο δεδομένα, το ένα για μένα είναι άκυρο. Λέει πως δεν υπέγραψε τη Συνθήκη για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, έτσι δεν δεσμεύεται. Εγώ λέω ότι δεσμεύεται διότι αποδέχτηκαν τη Συνθήκη 160 χώρες και έτσι έγινε εθιμικό δίκαιο. Το δεύτερο όμως που είναι επικίνδυνο για μας είναι ότι υπάρχει η τουρκοκυπριακή κοινότητα, η οποία έχει δικαιώματα πάνω στον φυσικό πλούτο της Κύπρου και δεν αποδείξαμε μέχρι σήμερα απόλυτα και προς ικανοποίηση όλων ότι θα πάρουν το μερίδιό τους αν δεν λυθεί το Κυπριακό. Εμείς τους λέμε ότι θα το πάρουν μετά τη λύση. Αν δεν λυθεί, δεν λέμε τίποτα και είναι εδώ το πρόβλημα.»

«Τώρα τι θεωρείτε ότι μπορούμε να κάνουμε;» Τι να πω, είμαστε σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση. Ποιος ελέγχει την Τουρκία; Η Αμερική δεν αντέδρασε, όπως αναμενόταν, τα Ηνωμένα Έθνη και η Ευρωπαϊκή Ένωση απλώς υποστήριξαν λεκτικά τη θέση μας. Αν η Τουρκία κάνει γεωτρήσεις ή μας κτυπήσει, ποιος θα έρθει δίπλα μας;

«Ρίχνει άγκυρα εντός της ΑΟΖ η γαλλική Total, με παραχώρηση θαλασσοεπιχειρήσεων και επέκταση της γαλλικής παρουσίας, απαντά η Λευκωσία στην Άγκυρα.»

«Αυτά έχουν τη σημασία τους αλλά σε περίπτωση πολέμου μην περιμένεις ότι θα έρθει άλλη χώρα να θυσιάσει τα παιδιά της για σένα.»

Η Τουρκία βλέπει με μάτι άρπαγα Κύπρο και Ανατολική Μεσόγειο

Εθνών.
«Ο Ελληνοισλαμικός επιδιώξε δυο φορές αυτό το εγχείρημα, την πρώτη φορά με τον Αβέρωφ Τσοίτσα και το 1996 με εμένα. Όταν το είπα στον Πρόεδρο Κληρίδη, νόμιζε ότι τρελόθηκα, όπως και όταν τον πρωτομίλησα για τα πετρέλαια. Τελικά μου είπε ότι θα με στήριζε αν δεν ήταν ξανά υποψήφιος ο Μπούτρος Γκάλι. Με στήριξε και ο τότε Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κ. Μητσοτάκης. Στην ασιατική ομάδα από όπου και θα εκλεγόταν μάλλον ο Γενικός Γραμματέας, είχαμε μείνει δυο υποψήφιοι, εγώ που είχα κινήσει με τις αραβικές χώρες και το Ισραήλ, μέχρι Ιντίρα Γκάντι και Μενασίρ Μπούτο του Πακιστάν κι ο άλλος υποψήφιος ήταν ο υπουργός Εξωτερικών της Ινδονησίας Άλι Αλάτσα. Όταν έφτασε το θέμα στο Συμβούλιο Ασφαλείας, αποφασίσαν ότι επειδή ο Μπούτρος Γκάλι, που ήταν από την Αφρική, είχε κάνει μόνο μια θητεία, να δώσουν μια δεύτερη θητεία στην Αφρική και έτσι εξελέγη ο Κόφι Ανάν από την Γκάνα.»

«Ούτε το 1974 ήρθε κανείς να μας βοηθήσει, ούτε και πέρασαν καν ψήφισμα στα Ηνωμένα Έθνη που να καταδικάζει την Τουρκία.»

«Χρόνια εκείνα η αύξηση στα τουριστικά εισοδήματα της Κύπρου ήταν 50% και οι αυξήσεις τουριστών 29%. Τα θέματα που επιδίωκα, όσο κι αν παραξένευαν πολλούς, ήξερα ότι ήταν εφικτά, όπως και το ζήτημα του φυσικού αερίου.»

«Πότε μιλήσατε ως υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας με τον Πρόεδρο Γλαύκο Κληρίδη;» Η πρώτη συνάντησή μας για το θέμα αυτό ήταν στις 31 Μαρτίου 1998 και όταν του μιλήσα, με έβλεπε καλά - καλά. Στο τέλος μου είπε ότι θα με στήριζε. Ήμουν πολύ προσεκτικός διότι φοβόμουν την αντίδραση της Τουρκίας, η οποία είναι επικίνδυνη και απρόβλεπτη χώρα. Είχαμε εμπειρίες το 1964 που βομβάρδισαν την Κύπρο, το 1974 που κατέλαβαν το ένα τρίτο της Κύπρου, όπως και με τους πυραύλους S-300 που μόνο εγώ έλεγα ότι δεν θα μας άφηναν να τους φέρουμε και στο τέλος στοιχίσαν 270 εκατομμύρια δολάρια χωρίς καν να έρθουν.»

«Πατί δεν έγινε;» Ήταν τότε Πρόεδρος ο Τάσος Παπαδόπουλος και ηγέτης των Τουρκοκυπρίων ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, ο οποίος με κάλεσε δυο φορές και μου είπε ξεκάθαρα ότι αν αυτό που πρότεινα το έβλεπε θετικά η δική μας ηγεσία, ήταν έτοιμος να το συζητήσει με την Άγκυρα. Ο Τάσος Παπαδόπουλος το απέρριψε και οι Κυβερνήσεις που επακολούθησαν, επειδή δαιμονοποιήσαμε την οποιαδήποτε συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων, συνέχισαν με τον ίδιο τρόπο που μας έφερε στο σήμερα.»

Τουρκοποιούνται οι υπό κατοχή περιοχές

«Με γεωτρήσεις στην ΑΟΖ, ισλαμοποίηση κατεχομένων, τετελεσμένα σε θάλασσα και έδαφος, κάποιος διερωτάται αν οδεύουμε προς διχοτόμηση ή τη ζούμπε;» Επειδή επικείμενοι τα κατεχόμενα, δυστυχώς τουρκοποιείται σταδιακά το τμήμα της Κύπρου που είναι υπό κατοχή. Κι έχουν τζαμιά, υπάρχουν πολλοί έποικοι, είναι 200 ή 500 χιλιάδες, κανείς δεν ξέρει. Στο έδαφος η Κύπρος έχει διχοτομηθεί, η προσπάθεια να άρουμε την διχοτόμηση γίνεται με καθυστέρηση μισού αιώνα. Πώς θα λυθούν τα κείρια σημεία, με τους έποικους, τις περιουσίες, το ότι οι Τουρκοκύπριοι θέλουν να έχουν λόγο και βέτο πάνω σε όλα τα θέματα; Τώρα τα πράγματα είναι ακόμα πιο δύσκολα λόγω φυσικού αερίου.»

«Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης μίλησε για δεύτερη εισβολή.» Έχεις καμιά αμφιβολία ότι αυτό που γίνεται είναι δεύτερη εισβολή; Και κανείς δυστυχώς δεν αντιδρά. Η Αμερική είχε να μην κάνει κανείς κάτι που θα αυξάνει την ένταση. Η Τουρκία ερμηνεύει πως αυτά που κάνουμε εμείς είναι που δημιουργούν την ένταση.»

«Κάποιοι θεωρούν ότι στοχεύουν σε διαπραγμάτευση για το φυσικό αέριο οι προκλήσεις στην ΑΟΖ και στόχος της Άγκυρας είναι οι συνομιλίες για τους υδρογονάνθρακες.» Δεν ξέρει κανείς πώς θα αντιδράσει ο απρόβλεπτος Ερντογάν, θα προχωρήσει σε γεωτρήσεις; Θα σταματήσει, θα κάνει κάτι άλλο, θα γυρίσει τα τανκς και θα μας πει είτε σταματάτε τις γεωτρήσεις είτε προχωρώ στη νεκρή ζώνη; Πρέπει να είμαστε έτοιμοι για όλα αυτά τα ενδεχόμενα διότι ποιος θα έρθει να μας βοηθήσει;»

«Οι εταίροι μας, η Ευρωπαϊκή Ένωση.» Είμαι ρεαλιστής και έχω τεράστια πείρα. Όλοι λένε πολλά, όταν φτάσει όμως η κρίσιμη στιγμή, είσαι μόνος. Δυστυχώς αυτή είναι η ζωή.»

«Τι θεωρείτε ότι πρέπει να κάνουμε τώρα;» Το μόνο που θα μπορούσε να γίνει αυτή τη στιγμή για να μην οδηγηθούμε σε περιπέτειες στο Κυπριακό και στο θέμα του φυσικού αερίου και με παρέμβαση του ΓΓ Γκουτέρες να υπάρξει ένα μορατόριουμ, δηλαδή να σταματήσουμε τα πάντα και Ελλάδα και Κύπρος και Τουρκία. Για μια περίοδο κάποιων εβδομάδων να σταματήσουν τα θέματα του φυσικού αερίου και το Κυπριακό, για να μπορέσουμε με τη βοήθεια των Ηνωμένων Εθνών να δούμε πώς θα ξεκινήσουμε ξανά. Με ρωτάτε μετά που έγιναν τα επαναλαμβανόμενα λάθη τι να κάνουμε; Υπάρχει το ρητό που λέει όποιος δεν μαθαίνει από τα λάθη του είναι καταδικασμένος να πληρώσει ξανά το τίμημα.»

Η Τουρκία μπορεί να κάνει οτιδήποτε... είναι απρόβλεπτη

«Είμαστε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης... γιατί να μη μας βοηθήσουν;» Και το 1974 ήμαστε κράτος-μέλος των Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Αδεσμεύτων, της Κοινοπολιτείας, είχαν πει ότι θα ερχόντουσαν Σοβιετικοί να μας βοηθήσουν και πολλά άλλα. Όχι μόνο δεν ήρθε κανείς να μας βοηθήσει, αλλά ούτε

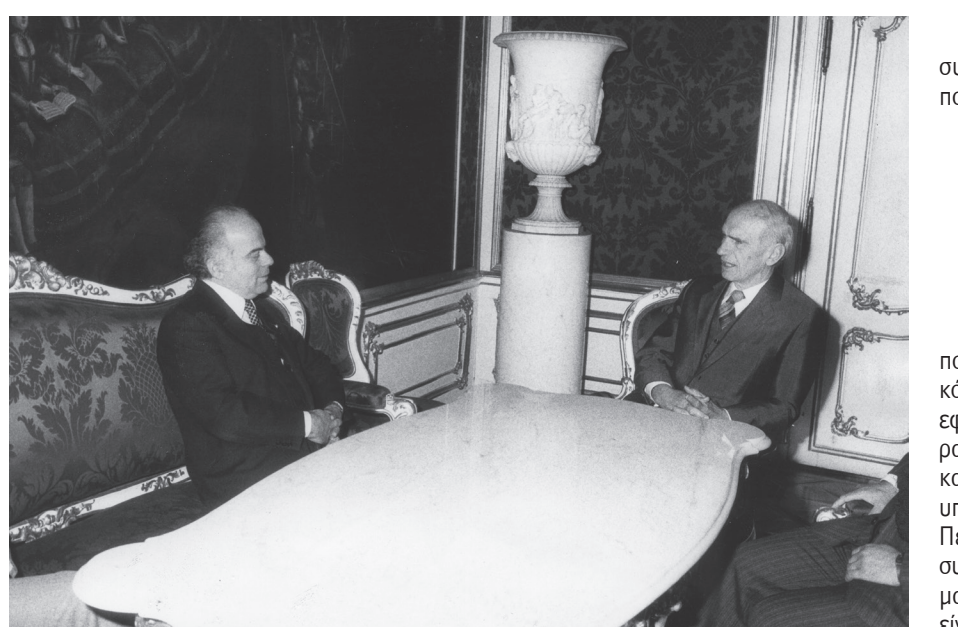
«Φαίνεται ακραίο, παρακινδυνευμένο και εξωπραγματικό να μιλούμε για πολεμική σύρραξη την επόμενη ημέρα.» Μακάρι να είναι ακραίο και να μη συμβεί. Συμβαίνει όμως δυστυχώς σε πολλές χώρες.»

«Η Τουρκία δεν θα κλείσει τα μάτια σε μονομερή βήματα στη Μεσόγειο, δήλωσε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Τσαβούσογλου, και πολλοί θεωρούν ότι την ενδιαφέρει η μεγάλη εικόνα της Μεσογείου, όχι ένα κομμάτι της Κύπρου...» Φοβούμαι ότι η Τουρκία, από τότε που αποτύχαμε να λύσουμε το Κυπριακό τα πρώτα χρόνια που ήταν πολύ πιο επιβλητική η λύση και φτάσαμε στο σήμερα, βλέπει με μάτι άρπαγα την Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο. Ξέρει ότι υπάρχει ατμοσφαιρική αβεβαιότητα. Πέραν τούτου έχει κτίσει σημαντικές συμμαχίες με τη Ρωσία και το Ιράν, απομακρύνθηκε από τη Δύση και ξέρει ότι είναι πολύ δύσκολο να πληρώσει τίμημα σε αυτόν τον κόσμο. Μήκη στην επαρ-

«Η Ρωσία δεν θα μπορούσε να πιέσει την Τουρκία να μην προχωρήσει σε γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ;» Όπως είδες, η Ρωσία δεν αναμίχθηκε στα της κυπριακής ΑΟΖ, διότι δεν ήθελε προφανώς να το βάλε με την Τουρκία.»

«Με γεωτρήσεις στην ΑΟΖ, ισλαμοποίηση κατεχομένων, τετελεσμένα σε θάλασσα και έδαφος, κάποιος διερωτάται αν οδεύουμε προς διχοτόμηση ή τη ζούμπε;» Επειδή επικείμενοι τα κατεχόμενα, δυστυχώς τουρκοποιείται σταδιακά το τμήμα της Κύπρου που είναι υπό κατοχή. Κι έχουν τζαμιά, υπάρχουν πολλοί έποικοι, είναι 200 ή 500 χιλιάδες, κανείς δεν ξέρει. Στο έδαφος η Κύπρος έχει διχοτομηθεί, η προσπάθεια να άρουμε την διχοτόμηση γίνεται με καθυστέρηση μισού αιώνα. Πώς θα λυθούν τα κείρια σημεία, με τους έποικους, τις περιουσίες, το ότι οι Τουρκοκύπριοι θέλουν να έχουν λόγο και βέτο πάνω σε όλα τα θέματα; Τώρα τα πράγματα είναι ακόμα πιο δύσκολα λόγω φυσικού αερίου.»

Η Τουρκία ενεργεί με τον πιο απρόβλεπτο και επικίνδυνο για τους γείτονές της τρόπο αυτή την περίοδο

4 Μαΐου 1982: Συνάντηση με τον πρόεδρο Kirchschlager στο προεδρικό μέγαρο της Βιέννης.